

Eiropas Parlamenta vēlēšanas

Cilvēktiesību
Eiropu -
šeit, tagad
un visiem!

**Manifests "Par
Cilvēktiesību
Eiropu"**

Par cilvēktiesību Eiropu

Eiropas Cilvēktiesību aizstāvības asociācijas (AEDH) un tās biedru manifests EP 2014. gada vēlēšanu priekšvakarā

Brisele, 2013. gada 11. novembris

1. Pilsonība, demokrātija un cieņa pret cilvēktiesībām

Pilsonība, kas balstīta Eiropēiskā dzīvesvietā, un kas apvelta visus ES iedzīvotājus ar vienādām pilsoniskajām un politiskajām tiesībām.

Pamattiesību harmonizācija Savienības augstākajā līmenī, paplašinot ES likumdošanas kompetences pamattiesību jomā.

Eiropas Savienības institūciju demokratizācija, transformējot Eiropas Parlamentu par patiesu likumdošanas iestādi ar iniciatīvas tiesībām.

2. Ekonomiskās un sociālās tiesības un cieņa pret cilvēktiesībām

Lai sociāla Eiropa būtu pārāka par komerciālo Eiropu, Eiropas Savienībai jānodrošina vienlīdzīga pieeja ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, un augstākajā līmenī jāharmonizē atšķirīgas sociālas politikas.

Par sociālo dzīvesvietā balstītu pilsonību, kuras pamatā ir vienots baudāmo tiesību kopums.

3. Minoritāšu tiesības, cīņa pret diskrimināciju un cieņa pret cilvēktiesībām

Jaunā ierosinātā pretdiskriminācijas direktīva, kuras virzība jau vairākus gadus apstājusies Padomē, ir jāpieņem, ja Eiropa vēlas, lai tās cīņa pret diskrimināciju visās jomās būtu pārliecinoša. Būtisks elements cīņā pret diskrimināciju ir darbības, kas veicina līdztiesību, it sevišķi – dzimumu līdztiesību.

Eiropas Savienībai un tās Dalībvalstīm jāvelta tās lielākajai minoritātei – romiem, – vieta, uzmanība un līdzekļi, kas tiem pienākas.

4. Patvērums, imigrācija un cieņa pret cilvēktiesībām

ES jāgarantē visiem migrantiem iespēja pilnībā baudīt viņu tiesības, to universālajā raksturā un nedalāmībā. Katrs patvērums meklētājs jāpieņem ar cieņu un jānodrošina ar mantiskiem un juridiskiem līdzekļiem, lai viņu lūgums pēc palīdzības tiktu uzklauts, vienalga kur Savienībā viņi neierastos. Visām Dalībvalstīm jāpiedāvā pieņemšanas nosacījumi, kas dod iespēju patvēruma meklētājiem visā patvēruma procedūras garumā uzturēt cienīgu dzīves līmeni, Migrantu un bēgļu integrācijai jābūt prioritārai.

5. Brīvības atņemšana par likumpārkāpumiem un cieņa pret cilvēktiesībām

Personas, kas tiek turētas nebrīvē, paliek pilsoņi, kuriem likumīgā ceļā un izņēmuma veidā tiek atņemta vienīgi brīvība. Pēc soda izciešanas tie atgūs brīvību. Kā tādiem viņiem jā saglabā tiesības uz darbu, apmācību un sociālo drošību.

Pirms izmantot brīvības atņemšanu, jāapsver visas citas soda formas.

Visā Eiropas Savienībā jāharmonizē brīvības atņemšanas apstākļi, vadoties no augstākajiem standartiem.

6. Personas dati un cieņa pret cilvēktiesībām

Personas datu aizsardzība pieder pie pamattiesībām, nevis „līdzekļiem ekonomiskās izaugsmes veicināšanai”. Eiropas līmenī personas datu aizsardzība jāveic vienotā veidā ar vienlīdzīgām garantijām, kas tiktu ietvertas vienotā juridiskā tekstā, gan administrācijas, sociālajā, komerciālajā un ekonomikas jomā, gan policijas, tieslietu un iekšlietu jomā.

1. Pilsonība, demokrātija un cieņa pret cilvēktiesībām

Pilsonība, kas balstīta Eiropēiskā dzīvesvietā, un kas apvelta visus ES iedzīvotājus ar vienādām pilsoniskajām un politiskajām tiesībām.

Pamattiesību harmonizācija Savienības augstākajā līmenī, paplašinot ES likumdošanas kompetences pamattiesību jomā.

Eiropas Savienības institūciju demokratizācija, transformējot Eiropas Parlamentu par patiesu likumdošanas iestādi ar iniciatīvas tiesībām.

Pilsonība ir pamattiesība, kas piesaistīta indivīda kā cilvēciskās būtnes esamībai. Tā ir balstīta vienīgi cilvēka apziņā, ka viņa/-š ir pilsonē/-is, un varas iestādēm nevajadzētu būt pilnvarām to dot, bet gan pienākumam to atzīt.

Tomēr miljoniem Eiropas pilsoņu ir upuri diskriminējošam atteikumam atzīt viņu pilsonību. Tā ir 15 miljonu cilvēku no trešajām valstīm, kas dzīvo Savienībā, un vairāk nekā 500 000 bezvalstnieku situācija.

ECAA aicina:

- 1.1. Atzīt vispārējās tiesības uz pilsonību
- 1.2. Radīt Eiropēiskā dzīvesvietā balstītu pilsonību, lai Eiropas pilsonība vairs nebūtu vien „pielikums” un „papildinājums” valsts pilsonībai.

Liktenīgu Eiropas vēlēšanu priekšvakarā ECAA pasvītro Eiropas varas iestāžu un parlamenta locekļu atbildību šādos punktos:

- 1.3. Eiropas pilsonība var būt materiāla, tikai ja tā ir „iekļaujoša”; tai vienādā mērā jāgarantē visiem Eiropas pilsoņiem-iedzīvotājiem visas viņu pamattiesības, sevišķi ekonomiskās un sociālās tiesības.
- 1.4. Eiropēiskā dzīvesvietā balstīta pilsonībai nepieciešama ir arī pamattiesību harmonizācija augstākajā līmenī, ar kopīgu tiesību katalogu, ko Savienība garantēs visiem tās iedzīvotājiem.
- 1.5. Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm jāratificē un pilnībā jāievieš 1961. g. ANO konvencija par bezvalstnieku skaita mazināšanu un Eiropas Padomes 1997. gada Eiropas konvenciju par pilsonību.
- 1.6. Pilsonība un demokrātija Eiropas Savienībā nevar būt iedarbīga bez Eiropēiskas politiskās dzīves rašanās, tas ir, patiesi transnacionāliem politiskiem spēkiem, kas panākama, bez kavēšanās demokratizējot ES institūcijas, it sevišķi paredzot Eiropas Parlamentam likumdošanas iniciatīvas tiesības, un stiprinot Eiropas pilsonisko sabiedrību, atzīstot to par aktoru ES politiskajā un likumdošanas ietvarā.

2. Ekonomiskās un sociālās tiesības un cieņa pret cilvēktiesībām

Lai sociāla Eiropa būtu pārāka par komerciālo Eiropu, Eiropas Savienībai jānodrošina vienlīdzīga pieeja ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, un augstākajā līmenī jāharmonizē atšķirīgas sociālas politikas.

Par sociālo dzīvesvietā balstītu pilsonību, kuras pamatā ir vienots baudāmo tiesību kopums.

ECAA konstatē, ka Eiropas Savienībai ir tendence likt tirdzniecības Eiropas prasības augstākā vietā nekā sabiedrības Eiropas vajadzības, kas rada ES dziļas sociālās un ekonomiskās plaisas.

Šajā kontekstā ECAA nelokāma nostāja ir par:

- 2.1. Vienlīdzīgu pieeju ekonomiskajām un sociālajām tiesībām, un vienādu pakalpojumu kvalitāti visiem
- 2.2. Ekonomisko izaugsmi, kas cieši piesaistīta cilvēciskai attīstībai.
- 2.3. Solidaritātē balstītu sakaru starp Eiropas tautām attīstīšanu, kurai jāprevalē Dalībvalstu attiecībās.
- 2.4. Mūsu sabiedrību multikulturālas dabas vērtības veicināšanu arī no Savienības puses. Eiropas kultūras darbi to daudzveidībā ir Eiropas pilsoniskuma mantojums, kas jāuztur un jāaizsargā gan ES, gan tās Dalībvalstīm.

ECAA aicina uz:

- 2.5. Efektīvu darbavietu radīšanas un darba vērtības paaugstināšanas politiku
- 2.6. Politiku, kas nodrošina pieeju cilvēka cienīgam mājoklim.
- 2.7. Tiesībām uz bezmaksas izglītību – publisku un laicīgu.
- 2.8. Ikvienu indivīda tiesībām uz veselības aprūpi un sociālu aizsardzību, par spīti mēģinājumiem padarīt veselību par parastu preci.
- 2.9. Atšķirīgu sociālu politiku harmonizācijas uzsākšanu, nosakot precīzus radītājus laikā, ar mērķi panākt solidaritātes sistēmā (minimāla alga, garantētais minimālais ienākums, veselības un bezdarba apdrošināšana, pensijas) augstākos standartus, lai radītu sociālās aizsardzības „grīdu”.
- 2.10. Es ārpolitiku, kas veicina, atbalsta un uzrauga cilvēktiesību saistību ievērošanu trešajās valstīs, kas slēdz vienošanās ar ES. It īpaši nodoršināms, lai ES ienākošās preces tiktu ražotas cilvēka cienīgos darba apstākļos.
- 2.11. Eiropas mēroga sociālas politikas iniciēšanu nolūkā apkarot marginalizāciju un nabadzību, veicinot lielāku ES iedzīvotāju saliedētību.
- 2.12 Mehānismu izveidi nolūkā, lai sociāla Eiropa gūtu labumu no cīņas pret nodokļu nemaksāšanu, „nodokļu paradīzēm” un korupciju.
- 2.13. Dzīvesvietā balstītu sociālu pilsonību, kuras pamatā ir vienots baudāmo tiesību kopums visiem.

3. Minoritāšu tiesības, cīņa pret diskrimināciju un cieņa pret cilvēktiesībām

Jaunā ierosinātā pretdiskriminācijas direktīva, kuras virzība jau vairākus gadus apstājusies Padomē, ir jāpieņem, ja Eiropa vēlas, lai tās cīņa pret diskrimināciju visās jomās būtu pārliecinoša. Būtisks elements cīņā pret diskrimināciju ir darbības, kas veicina līdztiesību, it sevišķi – dzimumu līdztiesību.

Eiropas Savienībai un tās Dalībvalstīm jāvelta tās lielākajai minoritātei – romiem, – vieta, uzmanība un līdzekļi, kas tiem pienākas.

ECAA aicina:

- 3.1. Lai Eiropas Savienība izmantotu tās pilnvaras sodīt dalībvalstis par pārkāpumiem, it sevišķi romu tiesību jautājumā
- 3.2. Lai Eiropas Savienība apliecinātu skaidru un stingru politisku gribu apkarot diskrimināciju Eiropas līmenī, attīstot un stiprinot Eiropas pretdiskriminācijas politiku
- 3.3. Uz to, lai veicinātu horizontālās antidiskriminācijas direktīvas pieņemšanu
- 3.4. Lai Eiropas Savienība ratificētu Eiropas Cilvēktiesību konvenciju
- 3.5. Lai Eiropas Savienība un tās Dalībvalstis ratificētu un pilnībā ieviestu dzīvē Eiropas Padomes Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību
- 3.6. Lai Eiropas Savienība un tās Dalībvalstis ratificētu un pilnībā ieviestu dzīvē pārskatīto Eiropas Sociālo hartu
- 3.7. Lai Eiropas Savienība un tās Dalībvalstis ratificētu un pilnībā ieviestu dzīvē ANO 1996. gada Sociālo nolīgumu
- 3.8. Lai Eiropas Savienība veicinātu integrācijas un sociālās iekļaušanas politiku, lai panāktu lielāku migrantu un minoritāšu iesaisti demokrātiskajā procesā

4. Patvērums, imigrācija un cieņa pret cilvēktiesībām

ES jāgarantē visiem migrantiem iespēja pilnībā baudīt viņu tiesības, to universālajā raksturā un nedalāmībā. Katrs patvērums meklētājs jāpieņem ar cieņu un jānodrošina ar mantiskiem un juridiskiem līdzekļiem, lai viņu lūgums pēc palīdzības tiktu uzklauts, vienlīdz kur Savienībā viņi neierastos. Visām Dalībvalstīm jāpiedāvā pieņemšanas nosacījumi, kas dod iespēju patvēruma meklētājiem visā patvēruma procedūras garumā uzturēt cienīgu dzīves līmeni, Migrantu un bēgļu integrācijai jābūt prioritārai.

ECAA noraida:

- 4.1. Imigrācijas politiku, kas balstīta tikai migrantu darba izdevīgumā
- 4.2. Migrantu, pat nedokumentētu, kriminalizāciju
- 4.3. Migrantu, it īpaši riskam pakļauto personu, patvēruma meklētāju un bērnu, apcietināšanu
- 4.4. Politiku, kas novirza ārā robežkontroli un imigrācijas pārvaldību, it sevišķi readmisijas vienošanās ceļā ar valstīm, kas nenodrošina pilnas garantijas, ka migrantu un bēgļu cilvēktiesības tiks respektētas
- 4.5. Drošu izcelsmes valstu un drošu trešo valstu sarakstu lietošanu kā līdzekli noraidīt lūgumus sniegt patvērumu
- 4.6. Termina „nelegāls” lietošanu migrantiem vai imigrācijai.

ECAA aicina:

- 4.7. Atcelt īstermiņa uzturēšanās vīzas.
- 4.8. Atcelt Dublīnas III regulu un Eiropas solidaritātes politiku patvēruma meklētāju pieņemšanā
- 4.9. Uz parlamentāru, uz pilsoņiem orientētu uzraudzību pār ārējo robežu kontroli un FRONTEX aģentūru
- 4.10. Uz nozīmīgu lomu Eiropas Parlamentam uzraudzībā pār direktīvas ieviešanu
- 4.11. Eiropas Savienību un tās Dalībvalstis ratificēt Starptautisko konvenciju par visu viesstrādnieku un viņu ģimenes locekļu tiesībām

5. Brīvības atņemšana par likumpārkāpumiem un cieņa pret cilvēktiesībām

Personas, kas tiek turētas nebrīvē, paliek pilsoņi, kuriem likumīgā ceļā un izņēmuma veidā tiek atņemta vienīgi brīvība. Pēc soda izciešanas tie atgūs brīvību. Kā tādiem viņiem jā saglabā tiesības uz darbu, apmācību un sociālo drošību.

Pirms izmantot brīvības atņemšanu, jāapsver visas citas soda formas.

Visā Eiropas Savienībā jāharmonizē brīvības atņemšanas apstākļi, vadoties no augstākajiem standartiem.

ECAA aicina :

- 5.1. Lai brīvības atņemšana tiktu savienota ar sociālas reintegrācijas programmu
- 5.2. Lai ieslodzīti saglabātu savas pilsoniskās un politiskās tiesības, tiesības uz darbu un apmācību, kā arī saikni ar sociālās drošības sistēmām
- 5.3. Lai prioritāra loma tiktu iedalīta sagatavošanai atbrīvošanai un sociālajam atbalstam.
- 5.4. Lai brīvības atņemšana tiktu lietota kā pēdējais līdzeklis pēc alternatīvu apsvēršanas
- 5.5. Lai budžets un cilvēkresursi būtu adekvāti norādītiem mērķiem
- 5.6. Lai brīvības atņemšanas apstākļi tiktu harmonizēti, vadoties no augstākajiem standartiem
- 5.7. Lai Eiropas Aresta orderis netiktu lietots pirms pārkāpumu sastāvu harmonizācijas un indivīda tiesību garantēšanai
- 5.8. Ievērot Eiropas Cietumu noteikumus (EPR)
- 5.9. Lai indivīdiem, kas cieš no veselības problēmām, kas var saasināties cietumsoda dēļ, tiktu piemērotas alternatīvās sankcija.
- 5.10. Lai garā slimas personas, kam atņemta brīvība, tiktu turētas no cietumiem atsevišķās iestādēs
- 5.11. Lai cietumi paliktu valsts atbildībā, to celšanai un pārvaldīšanai netiekot komercializētām

6. Personas dati un cieņa pret cilvēktiesībām

Personas datu aizsardzība pieder pie pamattiesībām, nevis „līdzekļiem ekonomiskās izaugsmes veicināšanai”¹. Eiropas līmenī personas datu aizsardzība jāveic vienotā veidā ar vienlīdzīgām garantijām, kas tiktu ietvertas vienotā juridiskā tekstā, gan administrācijas, sociālajā, komerciālajā un ekonomikas jomā, gan policijas, tieslietu un iekšlietu jomā.

ECAA konstatē, ka Eiropas Savienība arvien vairāk regulē drošības jautājumus – it īpaši ar robežkontroli, migrācijas kontroli un terorismu saistītos, – nesamērīgi vācot datus un izmantojot novērošanas sistēmas (Eurodac, Eurosur, Smart Borders, SIS II, VIS u.c.).

Vēl jo vairāk, tiesības uz personas datu aizsardzību biežāk uzskata par līdzekli, ko ekspluatēt brīvajā tirgū, nevis par pamattiesību mūsu digitalizācijas un globalizācijas laikmetā.

ECAA aicina :

- 6.1. Saglabāt personas datu aizsardzību kā pamattiesību, nevis „līdzekli ekonomiskās izaugsmes veicināšanai”.
- 6.2. Garantēt personas datu aizsardzību vienotā juridiskā tekstā, gan administrācijas, sociālajā, komerciālajā un ekonomikas jomā, gan policijas, tieslietu un iekšlietu jomā.
- 6.3. ieviest neatkarīgu, iedarbīgu uzraudzību nacionālajā un Eiropas līmenī, lai nodrošinātu individuālās tiesības.
- 6.4. Ierobežot datubāzu sadarbību un saistīšanu, kas attaisnota ar drošības apsvērumiem, uz likumības un samērīguma principa pamata.
- 6.5. Stingri regulēt biometrijas datu lietošanu, aizliedzot to privātajā sektorā.
- 6.6. Stingri regulēt un uzraudzīt drošības kameru, tai skaita bezpilotu lidaparātos, lietošanu, prasot tai iepriekšēju tiesas sankciju.
- 6.7. Pārskatīt direktīvu 2006/24/EC par elektronisko sakaru datu saglabāšanu drošības nolūkiem, lai labāk nodrošinātu pilsoņu tiesības.
- 6.8. Veikt Eiropas Savienības līmenī informēšanas un apzināšanās kampaņas, sevišķi nepilngadīgajiem, par riskiem privātajai dzīvei un personas datiem, kas rodas sociālo tīklu un interneta lietošanas dēļ.

¹ Sk. piemēram Eiropas Komisijas preses relīzi „Data is the new currency: the value of EU citizens' data was € 315 billion in 2011 [...]” Pēc: „Data protection reform: restoring trust and building the digital single market”. European Commission – Viviane Reding, 17.09.2013. Pieejams: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-720_en.htm?locale=FR